

Ekonomikas ministrija

SABIEDRISKO ATTIECĪBU NODAĻA

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1519; tālr.67013193; e-pasts: san@em.gov.lv; www.em.gov.lv

Rīgā

Rīgā, 2026. gada 15. septembrī

EM aprēķini: PVN likmes samazināšana degvielai cenu pazeminātu par aptuveni 15 centiem litrā

Ekonomikas ministrija (EM) ir veikusi aprēķinus par pievienotās vērtības nodokļa (PVN) likmes samazinājuma degvielai no 21 % uz 12 % ietekmi uz tautsaimniecību. Pie pašreizējā cenu līmeņa degvielas uzpildes stacijās dīzeļdegvielas cena samazinātos par aptuveni 15,6 centiem litrā un benzīna cena par aptuveni 14,6 centiem litrā, ja nodokļa samazinājums pilnā apmērā atspoguļotos mazumtirdzniecības cenās.

PVN ir nodoklis par galapatēriņu. Uzņēmumi, kas ir reģistrēti PVN maksātāji, priekšnodokli par saimnieciskajā darbībā izmantoto degvielu atskaita, tādēļ likmes samazinājums to izmaksas nemaina. Kravu pārvadājumu, lauksaimniecības, loģistikas un ražošanas uzņēmumiem degvielas izmaksas bez nodokļa saglabātos nemainīgas.

Ietekme uz valsts budžetu

Tā paša iemesla dēļ valsts budžeta ieņēmumu samazinājums veidojas tikai no galapatēriņā realizētās degvielas. EM aplēse ir aptuveni 6,3 miljoni EUR mēnesī, pieņemot, ka galapatēriņš veido 39 - 42 % no kopējā degvielas apjoma. Piemērojot pasākumu trīs mēnešus, izmaksas būtu aptuveni 18 - 20 miljoni eiro. Nepilnas pārneses gadījumā budžeta izmaksas nesamazinās proporcionāli patērētāju ieguvumam. Ja mazumtirdzniecības cenā atspoguļojas tikai daļa no likmes samazinājuma, pieaug cena pirms nodokļa, tādēļ budžeta zaudējums uz litru sarūk tikai par aptuveni 4 %, kamēr galapatērētāju ieguvums sarūk proporcionāli pārnesei. Pie 61 % pārneses budžeta izmaksas būtu aptuveni 6,0 milj. EUR mēnesī, no kuriem galapatērētājus sasniegtu aptuveni 3,9 milj., bet aptuveni 2,2 milj. EUR mēnesī paliktu piegādes un tirdzniecības ķēdē.

Ietekme uz mājsaimniecībām

Mājsaimniecībai, kas mēnesī iegādājas 100 litrus degvielas, ietaupījums pilnas pārneses gadījumā būtu aptuveni 15,60 eiro mēnesī. Vidēji uz vienu galapatērētāju valstī ietaupījums būtu ne vairāk kā aptuveni 7,90 eiro mēnesī; faktiskais rādītājs uz mājsaimniecību ir zemāks, jo galapatēriņā ietilpst arī nerezidentu uzpilde un PVN maksātāju daļēji atskaitāmās vieglo transportlīdzekļu izmaksas.

Konkurences padomes analīze par akcīzes nodokļa samazinājumu šā gada aprīlī liecina, ka no plānotā samazinājuma dīzeļdegvielas cenās faktiski atspoguļojās 58 - 64 %. Ja PVN

samazinājuma pārnese būtu līdzīga, ietaupījums mājsaimniecībai ar 100 litru patēriņu būtu aptuveni 9,50 EUR mēnesī, bet vidēji uz galapatērētāju aptuveni 4,80 EUR mēnesī.

Ietekme uz inflāciju

Degvielas īpatsvars mājsaimniecību patēriņā 2026. gadā ir 4,1 %. Degvielas cenu samazinājums par 7,4 % pilnas pārneses gadījumā mazinātu patēriņa cenu līmeni par aptuveni 0,3 procentpunktiem, bet pie iepriekš izmērītās pārneses - par aptuveni 0,19 procentpunktiem. Otrās kārtas ietekme uz citu preču un pakalpojumu cenām būtu ierobežota, jo uzņēmumu izmaksas bez nodokļa nemainītos. Degvielas sadārdzinājuma ietekme uz transporta, pārtikas un loģistikas pakalpojumu cenām tādējādi saglabātos.

Degvielas sadārdzinājuma apmērs tautsaimniecībā

Pie pašreizējām cenām Latvijas tautsaimniecība par degvielu maksā aptuveni 64 miljonus eiro mēnesī vairāk nekā šā gada janvārī un februārī - 54 milj. par dīzeļdegvielu un 10 miljonus par benzīnu. Gada izteiksmē tie ir aptuveni 770 milj. EUR jeb 1,7 % no iekšzemes kopprodukta.

Lielāko daļu no šī sadārdzinājuma veido degvielas iepirkuma cenas pieaugums - aptuveni 53 milj. EUR mēnesī. Dīzeļdegvielas cenas komponente pirms nodokļiem kopš gada sākuma ir pieaugusi par 0,56 EUR litrā, benzīnam par 0,38 EUR litrā. Šo daļu nosaka pasaules tirgus cenas, un nodokļu instrumenti to nemaina.

PVN likmes samazinājums ir iekšzemes pārdale no valsts budžeta uz galapatērētājiem. Tas mazina cenu spiedienu uz mājsaimniecībām, bet nemaina to naudas plūsmas apmēru, kas degvielas sadārdzinājuma dēļ aizplūst ārpus Latvijas.

Ekonomikas ministrija turpina degvielas cenu monitoringu un divreiz mēnesī informē Ministru kabinetu par situāciju degvielas tirgū.

Ekonomikas ministrijas
Sabiedrisko attiecību nodaļa
E-pasts: san@em.gov.lv